

DIRECTOR:
r. AUGUSTIN POPA

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA
AJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:
șit garmond: 6 Lei. La
blicitări repetate după
:: :: învoială :: ::

Unitatea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Lecția celui potrivit

(dn) Paradoxal, dar adevărat: dușmanii creștinului creștin evidențiază fără încetare adevărul vântului Scripturii: Fiii veacului acestuia mai se lepșă întru neamul său (ambianțele actuale) decât fiii luminii. Prind mai repede surzimea momentului, folosesc mai prompt împrejurările prielnice, văd mai limpede situația și i-se acomodează cât mai deplin, ca s'o poată stăpâni și mai fără împotrivire.

Dovadă grăitoare sunt străduințele isbitute de stăpânirii de peste Nistru de-a împrieteni cu ova tipărită și cu duhul ei multimile mujicilor uscali, socotiți cu totul obtuși astorfel de ispiti.

Și să nu se creadă că s'a ajuns aci numai în teroare și cu ajutorul mijloacelor financiare extraordinare. Nu. Ci mai de grabă prin organizarea sistematică și perfectă a propagandei pentru ea. Au căutat și și-au format, ținând cu ei rsuri în toată regula, o falangă puternică de respondenți dintre plugari, militari, muncitori, gustori, bărbați, femei și tineri, încunjurând cât poate elementele cu carte multă, cari, adesea, ce le privește puterea de observație, se crede lasă mult de dorit. Materialul adunat astfel prelucra în redacții și se retrimite în lumea unde a venit, ca să fie apoi acolo din nou, cusut descusut, ținând în felul acesta vie legătura între cei de jos și cei dela conducere, prezentați de adepții locali ca îngeri de pază a celor mulți năcăjiți, grija daraverilor cărora îi muncește ziua noaptea. . . Cum ar fi deci să nu învețe aceștia ris-cetitul și să nu-și aducă la oasă tipăritura ce chide în rândurile ei dorurile și norocul lor?

Cât de departe suntem noi, în ce privește organizarea presei, de acești emisari ai iadului! Lăcar că fără această armă a vremii nu se mai poate purta nici un războiu al spiritului. Și noi într'un asemenea războiu suntem angajați cu toate puterile întunerecului ce se trudesă să ne răpiască sufletele credincioase. Unde-i legătura aceea, pe care o întinsă, dintre gazetele noastre și cetitorii; unde sunt ochii de prin mulțime a redacțiilor noastre; unde ne sunt colportorii? Și cine, când, unde, cum a încercat să-i creeze, dacă nu sunt? Păci fără de acești apostoli nu merge idea.

Lumina sinistră a prăpădului roșu, ce încearcă să se tot apropie, ar trebui să ne desmețească din apatia rău deghizată sub sfătuirii omnoroase, planuri anemice, cuvântări de mândrie, în vreme ce prăpastia crește între păstori și păstoriți, privirile se îndreaptă tot mai des și mai stăruitor înspre genunile unde parc'ar fi mai multă viață, mai multă credință în idealul propovăduit, mai mult interes față de binele semenilor, mai multe și mai serioase eforturi pentru a-i câștiga pe seama ideologiei noi ce-și cere loc în lume. — Sinoadelor protopopești din primăvară se revine cinstea și datoria de-a adânci problema răspândirii produselor presei creștine în cercuri cât mai largi, problemă de covârșitoare însemnătate în apostolatul vremii.

Cântarea bătrână pierde

Și e păcat s'o lăsăm să piară — Ce-i de făcut ca să împiedecăm primejdia ce ne amenință? — Câteva sugestii

de pr. Gavril Pop-Vetileș

Cântarea nobilitează. Ea te înalță sufletește, și face să te rogi lui Dumnezeu chiar când nu știi ori nu poți să cetești din carte.

Cântarea este graul inimii, și de aceea a avut totdeauna, are și azi, foarte însemnat rol în viața duhovnicească a credincioșilor noștri.

Cunosc sate în Sătmar — vor fi și aiurea — unde nu numai Liturghia, ci și Utrenia și Inseratul se cântă pe dea 'ntregul de popor. Credincioșii noștri, au învățat cântările, încă de copii de școală, dela dascălii lor cucernici de pe vremuri, iar glasurile mai târziu, ca tineri, când, îndemnați de părintele lor sufletec, cercetau regulat biserica, și nu între-lăsau nici un prilej pentru de-a face acest lucru.

Obiceiul de-a cânta toți în biserică este un obicei pe cât de frumos, pe atât de important și cu netăgăduite repercusiuni în viața chiar de toate zilele a poporului nostru credincios. Cântând împreună și des antifonul: Ceia ce urîți Biserica, rușina-vă-veți dela Domnul, că precum iarba de foc, veți fi uscați — e imposibil să nu își iubească mai cu foc biserica. Cântând mereu stihira: Cât e de mare noianul greșelilor mele Mântuitorule. . . bunii credincioși se vor umili, și, recunoscându-și starea păcătoasă, dela un timp se vor strădui serios să iase din noianul păcatelor și să se facă mai buni.

Durere, astăzi cântările noastre bisericești înregistrează un declin tot mai pronunțat. Copiii de școală nu mai au dela cine să învețe frumoasele melodii, căci dascălii vechi în mare parte i-au părăsit. Noul învățător, ca un funcționar ce își face datoria, îi duce la biserică, îi așează în bănci, pe lavițe ori înaintea strănilor, și încolo. . . cântă cantorul. Cântă, poate, și copiii, dar trăgănat și fără nici un interes, fără atențiune. Adesea nu pricep nimic sau aproape nimic din ceea ce cântă. Chiar corul bisericeii este lipsit de podoaba lui de altă dată: cantor învățătorul, care în urma educației temeinice știa ce se întâmplă la altar potrivit-vindu-le toate bine mișcărilor de acolo, și care avea autoritatea să înfrâneze cu o singură privire de ochi orice disordine a tineretului.

Cantorul de acuma este și el țaran, din care cauză tineretul nu-l respectă în deajuns, și nu-l ascultă. Diploma de cantor a obținut-o la repezeală și mai mult la recomandarea vreunui preot, care avea neapărată și momentană nevoie de cantor. Necum să fie capabil să înfiripeze un cor fie cât de modest, dar cântarea lui chiar e fără frumuseță, fără suflet. Din această cauză nici tineretul nu progresează în cântări. Cântă tineretul, cântă și cre-

dincioșii, dar fără nici o rânduială, fără farmec și fără disciplină. Cântă tot vechile melodii, dar stricate și alterate binișor. Chiar priceasna nouă cantorul nou o denaturează și diformează în așa măsură, încât n'o mai recunoști. Cantor-învățătorul bătrân, intrând azi în biserică, nu își mai recunoaște melodiile pe cari, oarecând, le-a propus și le-a cântat.

Se impune deci o mai mare vigilență și pe acest teren pastoral. Preotul nu poate fi nepăsător față de acest declin al cântărilor noastre bisericești, care din zi în zi se manifestă tot mai cu putere. Altfel o să ajungem la o decadență foarte supărătoare.

Înainte de toate să explicăm cantorilor noștri țărani, că tot ce e forțat nu este bun. Așa și cu cântarea. Frumuseța melodiilor nu stă în a sbiera sau a-se valeta cum fac cerșitorii dela drumuri, ci în modularea potrivită a tonului și în intonarea corectă. Melodia niciodată nu poate fi în detrimentul textului.

În al doilea rând să începem învățarea cântărilor bisericești cu copiii de școală. Trebuie să facem acum noi preoții, ceea ce făceau odinioară cantor-învățătorii ieșiți din vechile preparandii. Dacă nu altcum și altcând, măcar la orele de religie.

La școala mea, aproape în fiecare oră de cateheză, aud din sala vecină ce trudă pune preotul calvin cu cântările lui bisericești. Adevărat că protestanții, la fel cu bapțiștii și ceialalți sectari, dau o deosebită importanță cântărilor sacre din motivul, că, neavând Liturghie, întreg serviciul lor divin se reduce numai la cântări și la predici. Dar nu mai puțin adevărat este, că ne incumbă și nouă, preoților români, datoria indiscutabilă de-a veghea la farmecul melodiilor noastre sfinte. Avem sfânta datorință să păstrăm nealterate aceste prea frumoase melodii, cari, asemenea coralului mării, s'au format în decursul veacurilor, și cari cântate bine și corect, de întreg poporul, au darul de-a face să te simți mai bine în biserică și mai aproape de Dumnezeu.

De aceea socot că fac foarte bine acei frați preoți, cari la orele de religie, fie 10 sau măcar 5 minute, se ocupă mai dinadins și cu cântările bisericești. Fac foarte bine acei frați preoți, cari, măcar din când în când, adună la un loc tineretul, și-l învață cum să cânte corect.

Fie una, fie alta, aceste sunt totuși numai străduinți, landabile în tot cazul, dar întâmplătoare și răslețe. Salvarea adevărată și sigură va trebui să vină dela Preaveneratele noastre Ordinariate. Menținerea farmecului cântărilor noastre bisericești o va putea face

singur numai școala de cântăreți, a cărei necesitate și importanță se arată tot mai impetuos.

Ne trebuie cantori buni, în stare să conducă cor, cantori cucernici și bine educați, pe cari însă nu-i poate da un simplu examen făcut la repezeală, ci numai o școală în regulă cu mai mulți ani. O singură școală pentru întreaga provincie bisericească, dar o școală bine formată și bine îndrumată, cu profesori cântăreți de seamă.

Iată o problemă, care merită toată soliditatea noastră. Declinul cântărilor bisericești trebuie oprit necondiționat și la timp.

Lauda sf. Augustin. A făcut-o mai dăunăzi, cu temeinicia-i cunoscută, d. prof. Ioan Georgescu, în amfiteatrul „T. Maiorescu” al Universității din București, la învătarea Societății române de filozofie.

Ideile scoase în relief de conferențiar: Creștinismul a pricinuit o revoluție uriașă în lumea spiritului, prin gânditorii săi de seamă: pustnici, apologeți și sfinți Părinți. Episcopul de Hipona întrunește toate însușirile alese ale înaintașilor și-i întrece pe toți. Ba și pe urmași, în mare parte. După un sugestiv tablou biografic, s'a insistat asupra teoriei augustiniene a cunoștinței și a adevărului (teorii înfrurite de platonism) apoi s'a trecut la observațiile psihologice originale ale sf. Augustin privitor la originea răului, la conștiință, precum și la filozofia istoriei.

Aplauzele ascultătorilor și mulțumitele dlui prof. univ. C. Rădulescu-Motru, președ. Societății române de filozofie, care l-a invitat să mai țină asemenea comunicări, sunt dovada cea mai vie a impresiei bune ce a făcut conferința cuprinzătoare a dlui I. Georgescu, într-o lume urde ar prinde atât de bine lumina cea adevărată ce s'ar putea face într'atâtea chestii din domeniul filozofiei creștine. Căci precum vedem și din acest caz, elita noastră intelectuală, departe de a fi vrăjmașă, e primitoare și dornică de a cunoaște ideologia creștină. Numai să aibă cine l-o face cunoscută serios și atrăgător.

Bucuria dela Balamare. Mai mult ca oriunde, instalarea nouilor canonici, care aici acuma însemnează și înființarea capitlului diecezan, a fost prilej de sinceră bucurie pentru lumea scaunului de reședință și pentru întreaga eparhie.

Ziua menită acestui praznic a fost *Bunavestire*, când publicul din localitate și mulțime de norod din jur s'a îmbulzit, cu mic cu mare, să ia parte la solemnitatea înscăunării celor dintâi trei primi sfinici al *păr. ierarh Alexandru*.

La vremea sa, în decursul sf. slujbe ținute cu tot fastul, s'a cetit decretul de înființare a capitlului (3 demnități și 3 oficii), după care Preasfințitul a lămurit, concis și apăsător, rostul acestor instituții în viața bisericească, pentruca să se cetească numai decât din amvon, decretele de numire a singuraticilor părinți canonici, instalați la locurile ce li-se cuvîn pe lângă o scurtă alocuție amintitoare a vrednicilor din trecut și a nădejților de viitor ce se leagă de noii dignitari bisericești.

Cetitorii noștri îi cunosc deja. Sunt: *păr. Alexandru Breban*, parohul-protopop de până aici al orașului Balamare, omul faptelor pozitive, chivernisitorul iscusit al bunurilor bisericești și apărătorul energic al drepturilor ei; *păr. Dr. George Bob*, profesorul conștiințios al teologiei din Gherla, unul din razimele preasfințitului Iuliu, persoana indicată par'că a priori pentru a face în noua eparhie pe vicarul general, și *păr. Ludovic Vida*, cucernicul preot dela Careii ce nu-l mai pot uita și neînfrițatul apostol al Domnului și al românismului, pe diferite fronturi, în războiul mondial.

Facă-le Cel de sus parte de cât mai multe zile rodnice în fapte mari și meritorii pentru neam și pentru legel!

Aceeași zi a mai adus înaltului Ierarh o bucurie: a împărțit pentru prima dată darul preoției absolvenților de teologie: Iosif Demian, din Călinești, Coriolan Dragomir din Balamare și Andrei Dutka (rutean) din Cernăuți, așa că masa arhierescă, la care au luat apoi, parte, ca oaspeți, și noii canonici, a fost dintre acelea ce nu se prea șterg din amintire, avându-și și ea însemnătatea sa socială-simbolică.

Egoism și altruism

Sau precizări pentru o temă ce caută să ne preocupe

de pr. Ion Borz

Natura, acest produs a cauzei necauze și imateriale, pe care o divinizează tradiția spiritului, are o lege de căpetenie pe care razimă: atracția. Și atât de universală e această lege a atracției și e atât de centrică, să zic așa — încât și cel mai neînsemnat corp, pravul de țărână, își are „centrul” său de tracție ca și imensele corpuri ale universului.

Iar egoismul, fiind atât de frecvent, nu este trup să nu i-se plece sau să nu fie tit a i-se pleca, putem zice că nu e altceva decât o manifestare a legii materiei, a atracției centrice, universale, sădită în om într-un corp. Și de fapt: Omul, asemenea tuturor corpurilor, e centric. Toate le raportează sine; dela sine pleacă și centrul lui de gravitate — inima — decide în toate, cu deosebire că la unii decide după porunca sinurilor, la alții după a minții.

Din fericire omul are și suflet, care e supus legilor naturii. Spirit fiind, lui trebuie să se supună altei legi: legii spiritului. Și această lege e promulgată de însuși spiritul-cauză, care decretează: „Să iubești de aproapele tău ca însuși pe tine”, căci el e legea spiritului. Natura opune egoismul, așa e legea ei. Și iată în ciocnire aceste două legi: trupul în luptă cu sufletul.

E instructiv a examina problema socială și umanitară din punctul de vedere a stăruirii asupra maselor a egoismului sau altruismului.

Un individ, în care predomină egoismul, activează aproape numai sub impulsul înzestrărilor. Iar altruistul, la care mintea e regăsit și mai ales mintea luminată de lumina principiiilor creștine, se conduce după legea spiritului și convinge inima să contribuie de culoare și viață și lucrurilor pur abstracte. Altruistul are profunde satisfacții sufletești, egoistul trecătoare îndestuliri simțuale. Prietenii se extiază în fața maestății nemărginite

Foiața „Unirii”

Sufletul Blajului

Conferință ținută la Blaj în ziua de 1 Martie 1931

4

De A. LUPEANU-MELIN

Și fiindcă într-o recentă publicație voluminoasă, cineva se atinge și de sentimentele Blajului în legătură cu înfăptuirea visului nostru național la Alba Iulia în 1918, să-mi fie permis a mai aduce câteva argumente supreme, de ce-au gândit și au simțit fiii și luptătorii Blajului, încă înainte de sunarea ceasului fericit, când încă uruiău lanțurile jandarmilor fioroși ai lui Tisza și Apponyi.

În vara anului 1909 s'a ținut, la Alba Iulia, adunarea generală a Societății pentru crearea unui fond de teatru român. Blajul era reprezentat prin figura de adevărat senator roman a canonicului *Augustin Bunea*, care, între ovațiile delirante ale participanților, a rostit cuvinte ca acestea:

„...Pe ruinele acestea (ale Bălgradului lui Mihai Viteazul) noi vom clădi odată iarăși templul dărmădat, vom ridica templul libertății noastre naționale. Noi vom sfârși cu izbândă războiul cel mare, ce-l purtăm pentru ființa noastră națională. Nu trebuie să ne tot căinăm, căci suntem un popor de putere și de viață. Dacă am fost veacuri întregi zidul de pază al

civilizației din Apus împotriva cutropitorilor barbari, dacă am putut ridica Regatul mândru românesc, e dovada cea mai vie de puterea și trăinicia noastră. Vom stinge pe toți păcătoșii cu puterea noastră de viață. Și vom lupta în rânduri tot mai încheigate, prin mij de furtuni ce cearcă să ne risipească. Să cadă chiar cerul asupra noastră, noi nu ne vom înspăimânta în lupta ce-o purtăm pentru limbă și credință. Le vom apăra până la cel din urmă ostaș, cu îndârjire neînfrântă. Vom fi noi încă factor în civilizația europeană. Neamul acesta se va premeni de ticăloși și de mișei. Va elimina din organismul său materiile congrenoase, și va răsări viguros și dornic de viață!” (Colecția „Tribunei”, Arad).

La acestea zbucniri de cea mai formidabilă energie și avânt de beliduce, vom mai adăuga doar, pentru scurtimea timpului măsurat unei conferințe, un pasagiu din „chemarea” către Români, care a plecat dela Blaj în ziua de Luni, 4 Noemvrie 1918, când a bătut ceasul cel mare, ceasul cel de veacuri așteptat:

„Frați Români!

Lanțurile sclăviei s'au prăbușit în tină. Și neamul nostru își înalță fruntea obidită de până acum — și privește în jur de sine ca popor liber, ce singur are dreptul de a dispune asupra sorții sale. Lăudat să fie Dumnezeu popoarelor, că ne-a învrednicit să ajungem această sfântă zi

Frați Români!

Aratăți-vă vrednici de însemnătatea istorică

a acestui moment sublim!... Mergeți înainte, fruntea ridicată, pentru a vă închina dușmanului soare al libertății, ce-a răsărit sfârșit și pentru noi! „Deșteaptă-te Române!”

Apelul este semnat de *Dr. Vasile Sebeș*, părintele de astăzi al Blajului, în fruntea 22 turarilor, canonicilor, preoților, profesorilor și tuturor conducătorilor Blajului. Iar peste puțin timp, când s'a proclamat unirea pe veci Patria-mamă, la Alba Iulia, garda de onoare a jural săborului național, o ținea *legiunea noastră dela Blaj*, în frunte cu căpitanul Ion Munteanu și cu locotenenții săi.

*

În expunerile pe cari ați avut bunăvoință să le ascultați, n'am exhaiat nici a mia parte din strălucitul material care vorbește în cuvintele anilor despre „Sufletul Blajului” așa cum a manifestat el în luptele și frământările neamului nostru în ultimele două sute de ani. Pentru aceasta nu ajung 20—25 file de conferință în timpul fixat și drămuț. N'am ales poate momentele celea mai caracteristice și mai concludente. Când trebuie să alegeți între lăzi întregi de documente și între vrafuri de cărți carivate besc despre sufletul Blajului, unde poți să scribi în scurt timp ceea ce este mai aprofundat de teză, mai edificator! Acest lucru nu pot să fac decât anii și liniștea cercetărilor migăloase îndelungate.

Însă cred totuși, că și numai din celea puse întâmplător și rapsodic, simțiți cu toți, c

idică ușor, la atât de sublimate iubire platonice și contrițiune creștină, îi elevează sufletul. Armonios, muzica, poezia, filozofia, etc., celalalt, egoistul, se ghiftuește de mâncare și-i sare gândăra din te miri ce. Pe intelectualul pasionat de adevăratul idealism, cufundat în meditații și înfrigorat la lucru, nu-l distrează simțurile, e oarecum imun pentru lumea exterioară, de aici vorba: cade 'n groapă uitându-se la stele. Iar omul simplu cascadează la tot ce-l impresionează, se'nhoalbește, ascultă, pipăie, gustă, se mănăie, injură, se teme, e numai simțuri.

Un popor elevat sufletește, stăpânit de dragostea curată, spirituală, face progrese reperi în știință, artă, economie, ș. a. Durează monumente conaționalilor și lumii. (Ex. biserica catolică în decursul veacurilor și opera ei umanitară). Poporul egoist, animalic, aduce lumii catastrofe, războaie, vicii, — prăpăd.

Cu cât individul și colectivitatea sunt mai instruiți și educați în sentimente se urcă proporțional spre culmea ideală a altruismului. Și viceversa.

Omul, intru cât e făptură rațională, nu poate fi decât în luptă continuă împotriva îmboldurilor, ca să se ridice la norma divină a sufletului. Tot așa societatea. Căci nu e tot una a te târi în gunoiul și mocirla satisfacerii pasiunilor — patria animalității și a egoismului, — sau a pluti în sferele senine ale sfintei iubiri: cerul spiritului. Mai ales azi când și ceice poartă'n frunte emblema apostolatului și a iubirii de aproapele se'nfurie, injură, scârțânesc din dinți și atează la viața chiar a acelora ce luptă pentru descătușarea supraomului din strângerea desperată a animalității.

Glasul vremii e trist și îngrijorător. Preoții trebuie să-l înțeleagă în primul rând. Apostolii și Spiritului sfinți trei și vă multiplicați sfintele străduinți. Numai împrumutând spirit din spiritul vostru vă veți împlini misiunea în sânul Bisericii și a neamului.

Coincidență curioasă. Precum știe toată lumea, în anul acesta bisericile apusene serbează învierea Domnului în 5 April.

După calculele astronomice, Isus a fost

sufletul Blajului", care va pulsa pururea deasupra zidurilor sfinte ce ne impresionează în fiecare ceas și clipă a vieții noastre. Acest suflet este imprimat pe crucile aurite de pe creștetul Catedralei, pe boltiturile austere ale vechiului castel vlădicesc, pe catedrele irosite de vreme ale școalelor, pe Piatra Libertății, pe Crucea lui Hancu de deasupra Târnavelor surori. Sufletul Blajului de demult se simte pretutindeni pentru cine are înțelegere să-l caute și să-l găsească. **El e între noi și în noi.**

El e depozitat în același castel vlădicesc de demult, în aceeași catedrală, în același venerat capitol, care ne-a dat canonici ca T. Cipariu, Aug. Bonea și Ion Micu Moldovanu, în aceiași dascăli și cărturari, cari înțeleg rosturile și sfârșiturile de demult.

De încheiere, Vă rog să-mi mai îngăduiți o singură înseilare scurtă, pe care am găsit-o în ultimul moment, într-o carte proaspătă dela București.

În primăvara anului 1900, se binecuvânta la Constanța noul vapor al Societății Maritime Române, „România”. Blajul se găsea și el acolo, ca pretutindeni unde este sufletul neamului sfânt. Și era reprezentat, fără încredințări oficiale, prin cine credeți? Prin octogenarul canonic Ion Micu Moldovanu, despre care știut este cât de greu îi venia să-și părăsească hărțile și căsuța sa dela Blaj. Inaugurarea vaporului se făcea cu fastul obișnuit la asemenea socazii. Oratori mai dinainte stabiliți, rostiau

răstignit în ziua de Vineri, 3 April, anul 33, învierea urmând deci a treia zi, adică în 5 April.

Iată dar o coincidență curioasă, nu tocmai rară, căci se va mai repeta în 1942, 1953, ca să nu merg mai departe. Bine înțeles, decumva nu se va accepta, între timp, o dată fixă pentru ziua de Paști.

Tot din calculele astronomice se știe, că în seara de 3 April 33 a fost o întunecime de lună. Ba științificește nu este exclusă verosimilitatea să fi fost și un cutremur de pământ, viciant, pe la Ierusalim, încât relațiile sfinților evangeliști să fie literalmente verificate și de știință.

La Paștile evreești din 1931 încă se va vedea o eclipsă lunară prin Palestina, dar nu în 3, ci în 2 April. Pe la noi vizibilă mai mult ca o semi-umbră a Lunei, având în vedere că până pe la 20^h nu se face noapte, când eclipsa lunară propriu zisă e aproape terminată. (Gavr. Todica).

Tineri și bătrâni. Tempora mutantur, spune adagiul. Se schimbă vremi și oameni, lucruri și mentalități, școală și educație, situații și raporturi. Pe arena lumii vin tot alte generații cu vederile lor despre progres, regres, știință, neștiință, trecut și prezent, și despre cei cari, trăind în prezent, își socotesc ca aparținând trecutului: despre bătrâni.

În privința aceasta din urmă, firește, tinerii de azi își au și ei judecata lor. Francis de Croisset, într-o conferință ținută la Paris, o prinde sugestiv:

„Sunt circumspecți, sunt gravi (tinerii de azi). Bătrânii nu înseamnă pentru ei niște ființe prea cuminiți, prea chibzuite, prea reci, ci dimpotrivă, niște ființe prea impresionabile, prea emotive, prea nervoase, prea credule, prea frivole, prea fragile, prea entuziaste, prea naive, prea ușuratece și prea artistice. Iată ce e pentru tineri bătrânețea ..

De asta le e și milă de bătrâni. Bătrânii sunt niște bieți oameni care nu mai sunt la curent, care nu mai înțeleg nimic. Bătrânii n'au nici o igienă, nici o logică. Nu se pricep nici la sporturi, nici la mecanică. Nu știu să re-

cuvinte înaripate și preamăriau clipa când un nou șoim românesc se lansa spre întinderile nemărginite ale mării. Sunau goarneau de sărbătoare Răsunau salve. Marinarii stăteau drepti, în neclintire, pentru onor.

Și, alături de această lume festivă, la o parte, sub drapelul albastru-galben-roșu al vaporului, care își fâlfăia superb faldurile largi în văzduhul aburitor al mării, moșneagul canonic dela Blaj, omul cifrelor și al socoșilor rigide, aveau ochii scâlțați în lacrimi, de bucuria ce simțea, că se află pe bordul unui vapor românesc, sub pavilion și cu comandant român! Moldovănuș plângând de emoție, când se găsea sub drapelul Regatului românesc liber și independent..!

Mai adăogați, Vă rog, la scena de mai sus și un alt amănunt, mai vechiu, când mult calomniatul episcop Ioan Lemeni, muria în exil, la Viena, *Între glastre cu porumb*, semănat de el însuși în chilia pustie, ca să-și amintească în fiecare zi de Ardealul cu lanurile lui de porumbiști muncite cu sudori, — și veți simți și mai mult, cât *de grandios, de sublim, de sfânt*, a fost, în manifestările lui, sufletul românesc al Blajului de demult!

(Sfârșit).

Cetiți și răspândiți: „UNIREA“

pare o sonerie, nici un motor, nici un post de radio, nici un gramofon. Progresul material îi sperie pe bătrâni, le scoate sufletul, îi împinge și-i depășește. Bătrânii se înecă în scrupule, acceptă ideile vechi și n'au simțul afacerilor. Pe ei îi înșeală toată lumea. Își încarcă apartamentele cu lucruri inutile, cu tablouri, cu bibelouri, cu cărți legate, cu mobile pe care le cred de preț. Bătrânii constituie o rasă aparte, rasa părinților. Sunt iresponsabili. Ar trebui ajutați, protejați contra lor înșile, conduși — și la asta chiar se și străduiesc copiii. Numai că adesea îi auzi spunând: „Degeaba le explici, nu înțeleg. E formidabil, dar nu înțeleg!...”

Dela niște sportivi, extrem de îngrijați de elasticitatea mușchilor, și mai pricepuți într'ale igienei practice decât într'ale disciplinei științifice, nici nu ne putem aștepta la vederi mai elevate. Iar bătrânii de aceea-s bătrâni: să plătiască cu bani grei câștigarea ăstorfel de convingeri — înaintate. Și să strige din baierile inimii: Trăiască școala modernă, liberă de prejudecățile bătrânești, bisericăști!

† Victoria Hossu n. Maurițiu.

Joi, în 19 Martie c. s'a stins din viață, la vârstă de 71 ani, după un morb îndelungat, suferit cu adevărată resemnare creștinească, soția parohului protopop din Milașul Mare, Ioan Hossu, mama Preasfințitului episcop de Cluj-Gherla, Iuliu și a domnilor: Iustin, inspector agronom, Teofil, preot, Ioan director C. F. R., Vasile, avocat și Traian, medic legist, cărora le transmitem și pe aceasta cale condoleanțele noastre.

Înmormântarea acestei venerabile matrone a avut loc Duminecă, în 22 Martie, în Milașul Mare, în prezența tuturor membrilor familiei a unui număr public intelectual, în frunte cu dl Dr. Vescan, prefectul județului Mureș, și a unei mari mulțimi de popor din Milaș și satele învecinate. Prohodul l-a servit Ilustritatea Sa Dr. Domide, canonic de Cluj-Gherla, asistat de Revs. domni canonici Vaida și Vidican precum și de alți 8 preoți. — Cuvântarea funebră a ținut-o Il. Sa Dr. Domide, care în cuvinte întraripate a dezvoltat problema fericirii morții pentru credincioși și a arătat calitățile de soție și mamă de model a defunctei. A mai parentat-o și părintele protopop Decei, din Teaca, — corul teologilor din Gherla dându-și tot concursul la ceremonia prohodului.

Dumnezeu să-i facă răposatei parte cu dreptii!

Știri mărunte

Personale. Preaven. Ordinariat arhiepiscopesc a numit pe pâr. *Traian Negrea* din Petea de admin. parohial la Mihășul de Câmpie.

— Ven. Ordinariat al Maramureșului a numit pe Rvs. Dr. *George Bob* vicar general, pe pâr. *Liviu Rucopianu*, fost secretar mitropolitan, primnotar consistorial, pe pâr. *George Podina* contabil diecezan, iar pe pâr. *Andrei Dutka*, neohirotonit, admin. parohial la Rarancea (Bucovina).

Barriere dărfimate. Neamțu' tace și face. Austria și Germania, ca surori de sânge și de limbă ce sunt, s'au înțeles în-de-ele, în cel mai mare secret, și au semnat un tratat comercial în virtutea căruia se șterg orice taxe vamale, de import și de export, dintre aceste țări, prefăcând cât se poate de limpede apropiatul „Anschluss”. Diplomația europeană, îndeosebi cea franceză și engleză — de italieni și cehoslovaci nici să nu pomenim — e în fierbere. Dr. Curtius, ministrul afacerilor externe germane însă are cuvinte împăsiuitoare pentru

spiritele tulburate: acordul acesta vama e primul pas spre realizarea idealului lui Briand: federalizarea statelor europene. Așa se spune dela Berlin. Și se răspunde de pretutindenea: Creadă orbii...

Francmasoneria pe lucru. Liga internațională francmasonică și-a ținut ultimul congres anual la Genf. Dintre secțiile mai noi, pe țări, s'a reliefat cu deosebită satisfacție înființarea celei din Palestina. Grupa medicilor s'a ocupat cu politica populării, cu combaterea gazelor asfixiante ș. a. Secția științifică a specialiștilor în istorie a debătut chestia istoriei francmasoneriei și a întemeierii și întreținerii unei Academii masonice. Grupa pacifiștilor a sulevat ideea ca francmasoneria să formeze sâmburele de cristalizare a tuturor mișcărilor pacifiste. Au mai ținut ședințe grupele ziariștilor, a scriitorilor și a bibliotecarilor. Dr. Lenhoff-Viena a făcut observația interesantă că presa lor să aducă numai »material serios«, adică de acela care e pus la dispoziție de centralele de presă masonică. Asociații masonice pentru tinerime s'a constatat că sunt în Austria, Cehoslovacia, Franța, Elveția, Olanda și America, dar fără ca cele din America să se fi afiliat până azi Internaționalei. — Oștile stau față 'n față: deoparte Roma creștină, cu toate forțele ei, dealtă parte frații cu trei puncte a lojelor, măsurându-se din ochi, organizându-se, sporindu-și mereu resursele, fără a se da odihnei și visării, ca noi răsăritenii.

Locale. Dumineca viitoare, a Floriilor, va predica în catedrală p. *Ion Pop-Câmpeanu*, prof. la liceul nostru de băeți.

— Școlărirea și publicul blăjan anevoie o să uite ziua de 22 Martie c. Asta mulțămii dlui prof. universitar *Nicolae Drăgan* din Cluj, care și-a știut captiva auditoriul cu instructiva-i conferință despre vechimea Românilor pe baza Toponimiei și Onomasticeii.

† **P. Erich Wasmann S. I.** Vestitul »Ameisenpater«, naturalistul de renume mondial, p. jezuit Wasmann, a trecut în ziua de 27 Febr. c. în lumea umbre. or ilustre a tagmei sale. A fost fiul pictorului convertit Frideric Wasmann. S'a născut la 1859 în Meran-Tirol. Intră de tinăr la jezuiți (1875), ca să petreacă mai apoi, cu îngăduința mai marilo., o viață întreagă, studiind viața furnicelor, a termitelor și a gândăniilor înrudite cu ele, scriind nu mai puțin de 288 de tratate asupra acestui subiect și tipărind (la 1899) și una din cele mai cuprinzătoare și mai temeinice Biologii ce au ieșit din penă catolică. Pușini vor fi intelectualii cari să nu cunoască acest nume, dacă nu de aiurea, apoi cel puțin din vâlva ce au stârnit în presa mondială controversalele sale dela Berlin (1907) cu somitățile germane în științele naturale, asupra problemei evoluției. Și pușini vor fi, chiar și între vrăjmașii doctrinei creștine, aceia, cari să nu pomeniască cu respect numele acestui savant de mâna întâia și muncitor neobosit.

TIMPUL PLOIOS ne aduce atâtea boli, apărați-vă prin pastilele Anacot. Prețul unei fiole Lei 37.

Obârșla crucii 'ncârligate. Antisemiții dela noi, dar mai ales cei din Germania, folosesc drept simbol al ideologiei teutonico-păgâne și antisemite, această jucărie de ieri-alaltăieri, purtată și făcută cadou chiar și de Evrei. Parohul R. Wiebel însă, cercetând mai bine cauza, a ajuns la încheierea că svastica nici vorbă să poată fi socotită drept semnul tainic al închinătorilor lui Wuotan. Dimpotrivă, a constatat că, un bărbat serios ca Lechler, îi vede începuturile în Ardeal, la Indogermanii de Ost;

Haupt susține că e lătită și aiurea nu numai la rasa arică; Mogk nu știe ce să zică: e importată la Germani, ori e autohtonă? Scheltema susține cu toată hotărârea că la nici un caz nu-i de origine europeană. Referindu-se și la Hertzfeld și la alți învățați afirmă — horrible dictu — că cele mai vechi urme ale svasticeii sunt în Elam, la Tigru inferior, în lumea culturii semitice. — Drept că acest cuvânt pentru antisemiți e ca un duș rece pentru un visător prea înfierbântat, dar n'ai ce-i face, așa-i știința: nepoliticoasă.

ESTE DIFICIL să alegeți purgativul cel mai bun dintre atâtea ce să găsească în comerț. O singură încercare cu drogăturile mici Artin, vă va convinge că nu se poate avea un purgativ mai ideal.

Reîmpădurirea Italiei. Nepriceperea deacum câteva veacuri, a cărmuirii pustiitoare de păduri, s'a răzbunat îndeajuns asupra Italiei meridionale și de mijloc. Minunatele creații silvice ale carthausienilor dela Camaldoli și ale franciscanilor dela Vernia au deschis ochii celor de azi asupra putinței de refacere a vechilor frumseți și bogății și s'a trecut îndată la faptă. Ultimii opt ani de stăpânire fascistă arată 5885 hectare împădurite, alte 15.285 hectare de teren muntos fiind pregătite pentru plantație. Copiii de școală sunt instruiți asupra însemnătății pădurii și îndemnați să pună și ei arbuști, ceea ce dă anual cam două milioane de bucăți. Parcul dela Mantua, inaugurat în acest an, din prilejul sărbătoririi bimilenare a lui Vergiliu, cuprinzând toate plantele și arborii cântați de poetul de odinioară, e și el realizarea unui punct din programul regimului care ține să trezească și să întărească pe toate căile interesul față de cultura plantelor și a pădurii. — Nu ne-ar strica chiar de fel să învățăm dela frații italieni cumițiți după ce au pățit-o.

MAME! Dacă doriți ca copiii voștri să fie sănătoși, tari și voinici, dați-le în laptele de dimineață și de după masă 2—3 lingurițe Ovomaltine, aliment hrănitor natural.

Telefonul „Unirii“

B. Bistrița. Prevederile legii în chestia de care vă interesați sunt categorice: persoanele bisericești, cari oficiază căsătorii de-a oșterilor împotriva noii legi, vor fi aspru pedepsite. Va să zică: Fără zestre se pot căsători civil (și cununa bisericească) numai cu învățătoare sau institutoare ce și-au câștigat titlu definitiv, condițiunile legii anterioare încetând cu data promulgării celei noi. Și fiindcă paza bună trece primejdia rea, e bine, data ocazie, să se țină scama de litera legii.

M. Cluj. Cei cari regretă mai mult faptul că rămâne câteodată neincrestat în însemnările noastre câteun slujitor harnic al bisericii, suntem chiar noi. Asta însă se întâmplă din motivul că unde-i vorba de oameni, fapte și date, acolo bunăvoința nu poate suplini informațiile precise. Nouă însă, neavând posibilitatea să plătim corespondenți în tot largul Provinciei mitropolitane (iar din pur idealism se pare că tot mai pușini înțeleg să pună, fie și numai câteva rânduri, pe hârtie) uneori nu ne rămâne alta decât să culegem ceea ce aflăm răsfirat, întâmplător, trunchiat, ici-colo. Așa se face că rămăs de ex. nementionată partea de muncă ce-a avut-o p. P. Domșa al DVoastră în aranjarea deprinderilor sufletești din »Calvaria« clujană. Că apoi cine se cade să poarte ponosul pentru cazuri ca acesta, ne vine cu greu ș'o mai spunem.

Ch. Boș. Nu-i mirare că nu și-s'au publicat șirele de indignare — îndreptățită dealtfel — când cu mizeria făcută de fratele întru Hristos, ortodox, în legătură cu înmormântarea aceea de pomină. Avem la dosar atâtea incidente de jalnică uitare de sine a fraților în anii din urmă, că dacă le-am da toate în vileag, vorba Scripturii, nici în toată lumea n'ar încăpea cărțile ce s'ar scrie. La ziar cel mult dacă se dau acelea cari iasă mult din cadrele obișnuitei răutăți, ca bunăoară isprava dela Poiana. Pentru documentare însă e de datorie fiecărui preot să relateze, caz de caz, Chiriarihei, binele și răul ce ni-se face. La Dumnezeu sunt știute toate suferințele noastre. Și va veni o zi când vor ști și oamenii cât am pățim delă frați, în tăcere, numai să nu ne expunem, de nenumărate ori, neamul disprețului străinilor.

Curatorul parohiei române-unite din Bozna

Nr. 25—1931.

Publicațiune de licitație

În ziua de 5 Aprilie 1931 ora 2 p. m. Curatorul Parohiei române-unite din Bozna Sălaj va ține licitație publică cu oferte închise fără supra-oferte, pentru darea în întreprindere a lucrărilor de construcție necesare la clădirea bisericeii noi.

Valoarea lucrărilor este, pe devizul estimativ, de Lei 368.430 bani 75. Garanția (cațiunea) va fi de 6 % din valoarea ofertei și va depune deodată cu aceasta în numerar, este de stat, ori scrisoare de garanță emisă de bancă de prima bonitate.

Licitația se va ține în localul Oficiului parohial gr. cat.

Planurile, devizul, condițiunile speciale generale etc. se pot consulta în orice zi de lucru la sediul Oficiului parohial din Bozna.

Bozna la 14 Martie 1931.

Luca Jecan
prim-curator

Ioan Pușcaș
paroh.

1—1

La teologii rom. cat. din Alba Iulia se vând următoarele icoane sfinte:

Celea 14 stațiuni în mărimea 11×6	40 Lei
Scene din V. și N. Test. 100 buc. cu cut.	200 „
Cărți de vizit. ilustrate	150 „
De prima împărțășire: mari 18×20	25 Lei
„ 25×15	28 „
„ mici dela	150—6 „
Învieria lui Isus 1 bucată	2 „
Diferite icoane dela 50 bani până la	6 „

3—3

AVIZ

Aduc la cunoștința onor. publicului, că au sosit pantofi de primăvară pentru Dame, Domni și copii dela renumita fabrică de încălțăminte, din CLUJ

„DERMATA“

care se vinde cu preț redus la Magazinul de pielărie și de încălțăminte

MINERVA

B LA J, Piața I. M. Clein

TURNATORIE DE CLOPOTE

FRITZ KAUNTZ

fost

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu — Str. Morilor 2

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu, executate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale!

Pe scrisori rog a se indica adresa precisă.

999) 7—?

— Veți regreta, dacă nu veți îngriji corpul copilului cu pudra, crema și săpunul HÖFER —